

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 56/2006 vp

Hallituksen esitys kansaneläkelain, laiksi vammaisuuksista ja laiksi eläkkeensaajan asumistuesta sekä eräksi niihin liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 6 päivänä syyskuuta 2006 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen kansaneläkelain, laiksi vammaisuuksista ja laiksi eläkkeensaajan asumistuesta sekä eräksi niihin liittyviksi laeiksi (HE 90/2006 vp).

Eduskunta-aloitteet

Esityksen yhteydessä valiokunta on käsitellyt seuraavat aloitteet:

- lakialoitteen laiksi kansaneläkelain 24 ja 42 b §:n muuttamisesta (LA 87/2006 vp — Leena Rauhala /kd ym.), joka on lähetetty valiokuntaan 18 päivänä lokakuuta 2006,
- lakialoitteen laiksi kansaneläkelain 30 a §:n muuttamisesta (LA 113/2006 vp — Jyri Häkämies /kok ym.), joka on lähetetty valiokuntaan 18 päivänä lokakuuta 2006,
- lakialoitteen laiksi kansaneläkelain 20 §:n muuttamisesta (LA 122/2006 vp — Tuija Nurmi /kok), joka on lähetetty valiokuntaan 15 päivänä marraskuuta 2006,
- lakialoitteen laiksi kansaneläkelain 24 §:n muuttamisesta (LA 131/2006 vp — Erkki Pulliainen /vihr ym.), joka on lähetetty valiokuntaan 26 päivänä lokakuuta 2006,
- toimenpideoitteen eläkkeiden indeksijärjestelmän uudistamisesta (TPA 14/2003 vp — Marjaana Koskinen /sd ym.), joka on

lähetetty valiokuntaan 13 päivänä toukokuuta 2003 ja

- toimenpideoitteen työkyvyttömyyseläkkeen maksamisesta välittömästi työmarkkinatuen päätyttyä (TPA 67/2004 vp — Jaana Ylä-Mononen /kesk), joka on lähetetty valiokuntaan 23 päivänä syyskuuta 2004.

Lausunto

Eduskunnan päätöksen mukaisesti perustuslakivaliokunta on antanut asiasta lausunnon (PeVL 48/2006 vp), joka on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- vanhempi hallitussihteeri Juha Rossi, lakimies Anne Koskela ja neuvotteleva virkamies Minna Liuttu, sosiaali- ja terveysministeriö
- lainsäädäntöneuvos Arja Manner, oikeusministeriö
- etuuspäällikkö Marjukka Turunen, Kansaneläkelaitos
- lakimies Minna Levander, Eläketurvakeskus
- asiantuntija Vesa Rantahalvari, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- sosiaalipoliittinen sihteeri Kaija Kallinen, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

- työmarkkina-asiamies Merja Hirvonen, Suomen Yrittäjät
 - johtaja Kaarina Knuuti, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
 - sosiaali- ja terveystieteiden professori Jaana Penttilä, Suomen Vammaisfoorumi ry.
- Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut
- Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry.

HALLITUKSEN ESITYS JA EDUSKUNTA-ALOITTEET

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan annettavaksi uusi kansaneläkelaki, laki vammaisuuksista ja laki eläkkeensaajan asumistuesta. Esitys on osa kokonaisuutta, jolla pyritään ajanmukaistamaan ja selkeyttämään toimeentuloturva koskevaa lainsäädäntöä. Esityksessä uudistetaan lainsäädännön rakenne sekä selkeytetään ja täsmennetään yksittäisten säännösten sanamuotoja. Siinä on otettu huomioon myös perustuslain asettamat vaatimukset sääöstasosta ja valtuutussäännöksistä.

Uudessa kansaneläkelaiissa ehdotetaan säädettäväksi kansaneläkkeistä, perhe-eläkkeistä ja lapsikorotuksesta. Esitys sisältää myös ehdotuksen toisen kuntakalleusryhmän poistamisesta kansaneläkkeestä, leskeneläkkeestä ja muista etuuksista, joiden määrä on sidottu kuntien kalleusluokitukseen. Henkilön asuinkunta ei jatkossa enää vaikuttaisi kyseisten etuuksien määrään. Pienintä maksettavaa etuutta koskevia säännöksiä yhdenmukaistettaisiin.

Eläkkeen myöntämisen edellytyksenä olevaa ulkomaan kansalaiseen sovellettavaa Suomessa asumisen vähimmäisaikaa ehdotetaan lyhennettäväksi viidestä vuodesta kolmeen vuoteen. Kansaneläkettä ja perhe-eläkettä tarkistettaessa 1 päivänä tammikuuta 2008 tai sen jälkeen alkava työeläke ehdotetaan otettavaksi huomioon tarkistusajankohdan työeläkeindeksitason mukaisena. Sotilasvammalain mukaista elinkoron ikä- ja omaiskorotusta ei otettaisi tulona huomioon kansaneläkettä laskettaessa.

Leskeneläkkeen alkueläke ehdotetaan maksettavaksi kaikille vakiomääräisenä. Lesken jatkoeläkkeen määrään ei enää vaikuttaisi omaisuus eikä metsän laskennallinen tuotto. Osatyö-

kyvyttömälle eläkkeensaajalle voitaisiin maksaa lapsikorotusta.

Uuteen lakiin vammaisuuksista ehdotetaan otettavaksi nykyistä lapsen hoitotukea, vammaistukea ja eläkkeensaajien hoitotukea koskevat säännökset. Vammaisuuksien nimet muuttuisivat, mutta etuuksien määrät säilyisivät ennallaan. Vammaistukea voitaisiin maksaa yli 65-vuotiaalle, joka ei ole eläkkeellä. Myönnettävässä vammaistukea tai hoitotukea tuki yhteensovitettaisiin saman sairauden tai vamman perusteella maksettavan muun lakisääteisen korvauksen tai ulkomaisen etuuden kanssa. Eläkettä saavalle maksettavaa hoitotukea ei suhteutettaisi henkilön Suomessa asumaan aikaan eikä sitä maksettaisi ulkomaille. Kaikki vammaisuuksien rahoitettaisiin valtion varoista.

Eläkkeensaajan asumistukea voitaisiin uuden lain mukaan myöntää myös työeläkelainsäädännön mukaista perhe-eläkettä saavalle. Omaisuudesta laskettava tulo otettaisiin huomioon sellaisten varallisuuserien arvojen perusteella, jotka ovat saatavissa verohallinnolta tai muuten julkisesti käytettävissä.

Sotilasavustuslakia ja maahanmuuttajan erityistuesta annettua lakia esitetään muutettavaksi siten, että niissä tarkoitettujen etuuksien määrään ei enää vaikuttaisi etuuden saajan tai hänen perheenjäsenensä omaisuus.

Kansaneläkelain voimaannpanosta ehdotetaan säädettäväksi erillisellä lailla, jossa on tarvittavien suoja- ja siirtymäsäännösten lisäksi myös säännökset työttömyyseläkkeestä ja yksilöllisestä varhaiseläkkeestä. Lisäksi tehdään annettavista uusista laeista ja kuntien kalleusluokituksen poistamisesta aiheutuvat tarkistukset sekä eräitä muita vähäisiä tarkistuksia yhteensä 16 eri lakiin.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Lakialoitteet

Lakialoitteessa LA 87/2006 vp ehdotetaan, että kansaneläkettä korotettaisiin 20 eurolla kuukaudessa. Lisäksi ehdotetaan myös muiden kansaneläkkeen tasoon perustuvien etuuksien korottamista.

Lakialoitteessa LA 113/2006 vp ehdotetaan, että eläkkeensaajan hoitotukea, korotettua hoitotukea ja erityishoitotukea korotettaisiin noin 20 eurolla kuukaudessa.

Lakialoitteessa LA 122/2006 vp ehdotetaan, että kansaneläkkeenä maksettaisiin vanhempaineläkettä kotiäidille tai -isälle, joka on jäänyt

hoitovapaalle tai sen jälkeen hoitamaan lastaan kotiin, kunnes nuorin lapsista on 7-vuotias.

Lakialoitteessa LA 131/2006 vp ehdotetaan, että kansaneläkettä korotettaisiin 40 eurolla kuukaudessa.

Toimenpideoitteen

Toimenpideoitteen TPA 14/2003 vp ehdotetaan, että kansaneläkeindeksiä korjattaisiin kohditi työeläkeindeksiä ja indeksijärjestelmää muutettaisiin pienituloisia eläkeläisiä suosivaksi.

Toimenpideoitteen TPA 67/2004 vp ehdotetaan, että työmarkkinatuella olleen, työkyvyttömäksi todetun ja myönteisen eläkepäättöksen saaneen henkilön eläkkeen maksu alkaisi heti ilman sairauspäiväraha-aikaa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Yleistä

Kansaneläkelain sekä vammaisuuksia ja eläkkeensaajien asumistukea koskevan lainsäädännön uudistaminen on osa sosiaaliturvalainsäädännön kokonaisuudistusta, jossa pyrkimyksenä on sääntelyn selkeyttäminen ja ajanmukaistaminen. Eduskunta on jo aiemmin hyväksynyt Kansaneläkelaitoksen hoitaman sosiaaliturvan osalta uudistetun työttömyysturvalain, sairausvakuutuslain sekä kuntoutusetuuksia koskevan lain. Lisäksi kuluvilla valtiopäivillä on saatettu loppuun kaikkien työeläkelakien selkeyttämis- ja uudistetut lait on saatettu voimaan tämän vuoden alusta lukien. Esitykseen sisältyvät lakiehdotukset selkeyttävät ja yhdenmukaistavat toimeentuloturva koskevaa sääntelyä edelleen.

Esityksellä ei juurikaan muuteta etuuksien saamisen edellytyksiä tai niiden määräytymisperusteita, vaan keskeistä on uudistaa lakien rakennetta, helpottaa niiden täytäntöönpanoa ja yhdenmukaistaa soveltamiskäytäntöä. Siten uudistus on pääasiassa lainsäädäntötekninen. Merkittävänä uudistuksessa voidaan pitää sitä, että

esityksen mukaan etuuden määrä ei enää perustuisi kuntien kalleusluokitukseen, vaan etuudet maksettaisiin kaikille sen suuruisina kuin ne nykyisen kuntien kalleusluokituksen perusteella määräytyvät ensimmäiseen kuntaryhmään kuuluvissa kunnissa. Esityksessä on siten otettu huomioon eduskunnan hyväksymä lausuma kuntien kalleusjärjestelmästä luopumisesta (EV 188/2005 vp).

Etuuksien taso

Kuntien kalleusluokituksen poistaminen korottaa nykyisin toisen kalleusluokan kunnissa asuvien kansaneläkettä sekä kaikkien siihen sidoksissa olevien sosiaalietuuksien tasoa. Esitys merkitsee toisen kalleusryhmän kunnissa asuville kansaneläkkeen- ja leskeneläkkeensaajille enimmillään noin 20 euron korotusta kuukausieläkkeen määrään. Korotus on vastaavan suuruinen maatalousyrittäjän luopumistuessa ja sukupolvenvaihdoseläkkeessä. Sotilasvammalain mukaisen täydennyskoron saajan osalta korotus olisi keskimäärin noin 81 euroa kuukaudessa ja huoltoeläkkeen saajan osalta 30 euroa kuukaudessa.

Etuuksien korotukset ovat erittäin tärkeitä köyhyyden ehkäisemisen ja kansalaisten yhdenvertaisen kohtelun kannalta. Kansaneläkkeellä turvataan pientä ansioeläkettä saavan tai vailla ansioeläkettä olevan vähimmäiseläke. Täyttä kansaneläkettä saavista kaksi kolmasosaa on naisia. Kansaneläkettä saavista miehistä noin kolme neljäsosaa on työkyvyttömyyseläkkeellä. Korotus hyödyttää näin erityisesti ikääntyneiden naisten ja kansaneläkettä työkyvyttömyyseläkkeenä saavien miesten taloudellista asemaa. Valiokunta pitää tärkeänä, että kansaneläkkeen oikeudenmukaisesta tasosta edelleen huolehditaan. Koska kansaneläkettä tarkistetaan työeläkkeitä heikommalla indeksillä, tulee kansaneläkkeen tasoa korjata aika ajoin tehtävillä tasokorotuksilla (*Valiokunnan lausumaehdotus*).

Köyhyyden ehkäisemisen kannalta merkityksellistä on myös se, että kalleusluokituksen poistaminen nostaa toimeentulotuen perusosaa toisen kalleusryhmän kunnissa. Näissä kunnissa asuu noin puolet toimeentulotuen saajista. Toimeentulotukeen tuleva korotus parantaa erityisesti yksinhuoltajanaisten ja yksin elävien miesten taloudellista asemaa.

Perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt huomiota lapseneläkkeen määrään ja todennut sen jäävän alle lapsen toimeentulotuen perusosan eli viimesijaista turvaa alemmalle tasolle. Perustuslakivaliokunnan mukaan sosiaali- ja terveysvaliokunnan on harkittava tarvetta korottaa etuutta. Sosiaali- ja terveysvaliokunta toteaa, että lapsen perhe-eläkkeen määrää on aiemmin rinnastettu lähinnä elatustukeen. Muun muassa perhe-eläke-etuuksien uudistuksessa vuonna 1989 (HE 173/1989 vp) katsottiin, että lapsen perhe-eläkkeen täyden määrän tulisi vastata tasoltaan elatustuen enimmäismäärää. Lapsen perhe-eläkkeen ehdotettu perusmäärä sekä täydennysmäärä on yhteismäärältään 120,77 euroa vuoden 2007 tasossa. Yhteismäärältään etuus on vuoden 2007 alusta korotettua elatustukea 9,14 euroa pienempi. Sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa lapsen eläkkeen korottamista elatustuen tasolle.

Kansaneläkkeen uudistaminen

Kansaneläkelakiin ehdotetuista sisällöllisistä uudistuksista valiokunta kiinnittää huomiota eläkkeen alkamisajankohdan yhdenmukaistamiseen työeläkkeen kanssa. Jatkossa kansaneläkelain mukainen työkyvyttömyyseläke voidaan myöntää samasta ajankohdasta kuin henkilölle on myönnetty työeläkelakien mukainen työkyvyttömyyseläke, vaikka henkilö ei olisi ollut laissa edellytettyä 300 päivää sairauspäivärahalta. Uudistus merkitsee selkeää parannusta nykytilanteeseen. Parannusta merkitsee myös se, että jatkossa lapsikorotus voidaan myöntää myös osatyökyvyttömyyseläkkeen saajalle. Toimeenpanon ja vakuutettujen kannalta myönteisenä voidaan pitää uudistusta, joka mahdollistaa liikaa maksetun kansaneläkkeen perinnän suoraan työeläkelakien mukaan maksettavasta perhe-eläkkeestä. Uudistus karsii pois suurimman osan leskeksi jääneisiin kohdistuneista kiusallisista takaisinperintätilanteista.

Kansaneläkkeen takautuvaa maksamista koskevien säännösten yhdenmukaistaminen työeläkelakien kanssa merkitsee, että takautuvasti eläkettä maksettaisiin vain 6 kuukaudelta eläkkeen hakemisesta nykyisen yhden vuoden sijasta. Valiokunta toteaa, että muutoksen johdosta on entistä tärkeämpää, että eläkkeensaaja osaa hakea eläkettään ajoissa, minkä johdosta tiedottamisessa on syytä kiinnittää tähän seikkaan huomiota.

Kansaneläkelain mukaiseen vanhuuseläkeikään ei ehdoteta muutoksia. Vanhuuseläkkeen ikäraja 65 vuotta poikkeaa työeläkelakien mukaisesta joustavasta vanhuuseläkeikästä. Mahdollisuus joustavaan eläkeikään on näin ollen heikompi niillä henkilöillä, joilla kansaneläkkeen merkitys on suuri. Vaikutus kohdistuu erityisesti vain pienen työeläkkeen ansainneisiin, erityisesti pienipalkkaisiin naisiin, jotka käyttäessään mahdollisuutta joustavaan eläkeikään saavat kansaneläkkeen vähennettynä. Kansaneläkkeen varhennusvähennys merkitsee, että eläke maksetaan pysyvästi pienennettynä myös 65 vuoden iän täyttämisen jälkeen. Valiokunnan näkemyksen mukaan jatkossa tulee selvittää, voidaananko kansaneläkkeen vanhuuseläkeikä määrittää sa-

malla tavalla joustavasti kuin työeläkejärjestelmässä (*Valiokunnan lausumaehdotus*).

Vammaisetuudet

Uuteen vammaisetuuksia koskevaan lakiin ehdotetaan otettavaksi säännökset lapsen hoitotuesta annetusta laista, vammaistukilaista sekä eläkkeensaajien hoitotukea koskevat säännökset kansaneläkelaista. Myös eläkettä saavan hoitotuki tulee rahoitettavaksi kokonaan valtion varoista. Eläkettä saavan hoitotuen osalta luovutaan sen suhteuttamisesta Suomessa asuttuun aikaan. Koska eläkettä saavan hoitotuen tarkoituksena on mahdollistaa eläkettä saavien sairaiden tai vammaisten henkilöiden kotona asuminen mahdollisimman pitkään, on ehdotus selkeä parannus etuuden saajan ja myös etuuden tarkoituksen kannalta.

Jatkossa myös yli 65-vuotias voisi saada yli 16-vuotiaan vammaistukea, jos henkilö ei ole vanhuuseläkkeellä. Alle 16-vuotiaan vammaistuen saantiedellytyksenä on, että sairaan lapsen hoidosta, huolenpidosta ja kuntoutuksesta aiheutuva rasitus on tavanomaista suurempaa. Vaikka hoitotuen myöntäminen tapahtuu lapsen tarpeista eikä esimerkiksi vanhempien taloudellisesta tilanteesta lähtien, valiokunta korostaa säännöksen perusteluissa esiin tuotua seikkaa, että rasitus voi käsittää myös taloudellista rasitusta eli kustannuksia hoidosta, huolenpidosta ja kuntoutuksesta.

Vammaisetuuksien saamisedellytyksiin ei muutoin esitetä asiallisia muutoksia, mutta nykyisin asetus- ja ohjetasolla olevat myöntämisperusteet kirjataan lain tasolle. Vammaisjärjestöt ovat valiokuntakäsittelyssä esittäneet huolensa siitä, että säännösten uudet sanamuodot saattavat heikentää etuuksien saajien asemaa. Valiokunta korostaa, että lainsäädännön tason, rakenteen tai sanamuodon muutokset eivät saa tarkoituksen vastaisesti johtaa miltään osin nykyisten etuuksien myöntämisedellytysten tiukentamiseen.

Valiokunta korostaa vielä, että Kansaneläkelaitoksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota etuuspäätösten perustelemiseen. Hallintolain 45 §:n mukaan päätös on perusteltava. Peruste-

luissa on mainittava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun, ja mainittava sovelletut säännökset. Hakijan oikeusturvan kannalta on keskeistä, että päätöksen perusteena olevat seikat, kuten lääketieteelliset arviot, ilmenevät riittävän yksityiskohtaisesti päätöksen perusteluista. Samoin perusteluista tulisi ilmetä, miten erilaisia seikkoja on painotettu ja arvioitu. Tällöin hakija voi perustelujen valossa paitsi harkita muutoksenhaun tarvetta myös esittää oman käsityksensä ja mahdollisen lisäselvityksen perusteluissa esiin tuoduista seikoista.

Asumisaikavaatimus ja etuuksien maksaminen ulkomaille

Esityksen mukaan kansaneläkkeen saamisen edellytyksenä oleva Suomessa asumisen aika ehdotetaan lyhennettäväksi viidestä vuodesta kolmeen vuoteen. Vastaavasti lyhenisi vammaisetuuden saamisen edellytyksenä oleva asumisaikavaatimus, eikä se edelleenkään koskisi alle 16-vuotiaita lapsia. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan katsonut, ettei ehdotettu asumisaikasaantely ole perustuslain kannalta ongelmallinen. Suomessa pysyväisluonteisesti asuvaan henkilöön kohdistuva kolmen vuoden asumisaikavaatimus voi perustuslakivaliokunnan mukaan kuitenkin yksittäistapauksissa — etenkin muiden toimeentuloedellytysten puuttuessa — muodostua siinä määrin pitkäksi, ettei vaatimusta esimerkiksi henkilön työ- ja asumishistoriaa, perhesuhteita ja hänen tilannettaan muutoin kokonaisuutena arvioiden voida kaikissa tapauksissa pitää asianmukaisena.

Perustuslakivaliokunta ehdotti muutettavaksi asumisaikavaatimusta siten, että siitä olisi mahdollista yksittäistapauksissa poiketa. Käytännössä nämä tilanteet olisivat kuitenkin harvinaisia ja lisäksi entisestään harkinnanvaraisuutta kansaneläkelain mukaisia etuuksia toimeenpantessa sekä aiheuttaisivat vaikeita tulkintatilanteita. Lisäksi EU- tai ETA-maista Suomeen muuttavilla on yleensä ainoastaan yhden vuoden asumisaikavaatimus. Sosiaaliturva-asetus (ETY) N:o 1408/71 edellyttää, että henkilön muussa EU- tai ETA-maassa täyttyneet vakuutuskaudet voidaan ottaa huomioon kansaneläkkeen asumisaikavaa-

timusta laskettaessa kuitenkin siten, että Suomessa tulee täytyä vähintään yhden vuoden asuminen. Asumisaikaan suhteuttamisen vuoksi myönnettävän eläkkeen määrä jäisi alle kolmen vuoden asumisen perusteella vähäiseksi.

Vammaisuuksia koskevan lakiehdotuksen mukaan vammaisuuksia ei makseta Suomesta muuttaneelle henkilölle. Perustuslakivaliokunta ehdotti säädettäväksi, että vammaisuuksien lakkaamisesta ulkomaille muuton johdosta voitaisiin poiketa niissä tilanteissa, joissa henkilön muutto on terveydentilan tai hoidon takia tarpeen. Hallituksen esityksen mukaan vammaisuuksien lakkaavat vain henkilön pysyvän ulkomaille muuton vuoksi. Alle vuoden tilapäisen ulkomaille muuton taikka toistuvien lyhyiden tilapäisten ulkomaille oleskelujen johdosta vammaisuuksia ei lakkauteta. Näin ollen ehdotettu sääntely jo mahdollistaa lyhyet, kausiluonteiset ulkomaille oleskelut terveydellisistä syistä. Poikkeus myös lisäisi entisestään harkinnanvaraisuutta vammaisuuksien toimeenpanossa.

Yksityiskohtaiset perustelut

1. Kansaneläkelaki

1 luvun 1 §. Lain tarkoitus. Pykälän sanamuotoa ehdotetaan täsmennettäväksi.

1 luvun 6 §. Työeläke. Vuoden 2007 alusta voimaantulleiden työeläkelakien muutosten johdosta ehdotetaan pykälän 1 momentin viittaussääntösten tarkistamista.

3 luvun 12 §. Oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen. Perustuslakivaliokunnan lausunnon johdosta Kansaneläkelaitoksen oikeus antaa tarkempia ohjeita 3 momentin soveltamisesta ehdotetaan muutettavaksi oikeudeksi antaa tarkempia määräyksiä momentin soveltamisesta.

8 luvun 42 §. Lapseneläkkeen määrä. Perustuslakivaliokunnan lausunnon johdosta sekä yleis-perusteluissa esitetyin perustein pykälän 2 momenttia ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että

lapsen perhe-eläkkeen täysi määrä vastaisi eläustuen täyttä määrää.

11 luvun 57 §. Työkyvyttömyyseläkkeen hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus. Perustuslakivaliokunnan lausunnon johdosta 2 momentissa oleva säännös Kansaneläkelaitoksen oikeudesta antaa ohjeita lääkärinlausunnon sisällöstä ehdotetaan muutettavaksi oikeudeksi antaa tarkempia määräyksiä asiasta.

11 luvun 61 §. Tutkimus työkyvyn selvittämiseksi. Perustuslakivaliokunta katsoi lausunnoissaan, että pykälää on tarkennettava siten, että henkilö voidaan määrätä tutkittavaksi lääkärin luona tai pykälässä tarkoitettussa yksikössä tai laitoksessa vain perustellusta syystä. Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta ehdottaa pykälää muutettavaksi lausunnon mukaisesti.

11 luvun 63 §. Etuutta koskeva päätös. Etuuden väliaikaisesta keskeyttämisestä tehdään päätös, josta lakiehdotuksen mukaan ilmoitetaan etuuden saajalle. Pykälän 3 momentissa oleva poikkeussäännös siitä, ettei päätöstä anneta etuuden väliaikaisesta keskeyttämisestä, on perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaisesti tarpeettomana poistettava.

11 luvun 73 §. Eläkkeen periminen takautuvasti maksettavasta työeläkkeestä tai korvauksesta. Laissa on erikseen säännös siitä, että väliaikaiseen päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Pykälän 3 momentin säännös valituskiellosta on perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaisesti tarpeettomana poistettava.

12 luvun 77 §. Muutoksenhakuoikeus. Vuoden 2007 alusta on tullut voimaan laki sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnasta, joka korvaa sairausvakuutuslaissa olleet tarkastuslautakuntaa koskevat säännökset. Uudistuksen johdosta pykälän 1—3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi.

Muuttuneesta lainsäädännöstä johtuen myös 80, 82 ja 84 § on muutettava.

13 luvun 90 §. Tietojen luovuttaminen eräissä tapauksissa. Eduskunnan käsittelyssä samanaikaisesti olevassa hallituksen esityksessä (HE 156/2006 vp) ehdotetaan lisättäväksi vuoden 1956 kansaneläkelain 46 e §:ään uusi 3 kohta, jossa säädettäisiin Kansaneläkelaitoksen oikeudesta luovuttaa Ulkomaalaisvirastolle kansalaisuuslaissa tai ulkomaalaislaissa tarkoitettua asian käsittelemiseksi välttämättömiä tietoja. Säännös vastaisi voimassa olevan ulkomaalaisrekisteristä annetun lain 8 §:n 1 momentin 6 kohdan säännöstä. Vastaava säännös ehdotetaan lisättäväksi pykälän 4 kohdaksi.

12 luvun 93 §. Tiedot ulosottoviranomaiselle. Vuoden 2007 alusta voimaantulleeseen ulosottolain muutoksen johdosta pykälästä ehdotetaan poistettavaksi tarpeettomana maininta etuuksista, joita ei oteta huomioon ulosottolaissa tarkoitettua tulopohjaa laskettaessa.

15 luvun 108 §. Eläkkeen alentaminen laitoshoidon vuoksi. Pykälän 1 momentissa olevat virheelliset pykäläviittaukset ehdotetaan tarkistettaviksi.

15 luvun 111 §. Ulosmittaus- ja siirtokielto. Vuoden 2007 alusta ulosottolaki on muuttunut siten, ettei puolison elatusavun tai vahingonkorvauksen perimiseksi ole mahdollista poiketa säännönmukaisesta ulosoton määrästä. Tästä syystä pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että ulosmittaus voisi tapahtua vain lapselle maksettavan elatusavun tai siihen rinnastettavan vahingonkorvauksen perimiseksi.

2. Laki kansaneläkelain voimaannpanosta

2 §. Työttömyyseläke. Vuoden 2007 alusta voimaantulleiden työeläkelakien muutosten johdosta ehdotetaan pykälän 5 momentin viittaussäännösten tarkistamista.

16 §. Indeksisidonnaisuus. Pykälän 1 momentissa oleva virheellinen pykäläviittaus ehdotetaan tarkistettavaksi.

3. Laki vammaisuuksista

1 luvun 6 §. Asumisaikavaatimus. Pykälän sanamuotoa ehdotetaan tarkennettavaksi siten, että vähintään kolmen vuoden asumisaikavaatimus tulisi nykyisen käytännön mukaisesti koskemaan edelleen myös Suomessa asuvaa henkilöä, joka hakee eläkettä saavan hoitotukea.

2 luvun 7 §. Alle 16-vuotiaan vammaistuki. Lapsen hoitotuen ja vammaistuen määrää on korotettu normaalin indeksitarkistuksen ohella vuoden 2007 alusta. Pykälän 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettua alle 16-vuotiaan vammaistuen ylintä määrää ehdotetaan tarkistettavaksi hyväksytyt korotuksen mukaiseksi.

Perustuslakivaliokunnan lausunnon johdosta pykälän 3 momentin säännös Kansaneläkelaitoksen oikeudesta antaa tarkempia ohjeita siitä, miten 1 ja 2 momentissa tarkoitettu raskaus ja sidonnaisuus eri sairausryhmissä arvioidaan, ehdotetaan muutettavaksi oikeudeksi antaa tarkempia määräyksiä asiasta.

2 luvun 8 §. 16 vuotta täyttäneen vammaistuki. Pykälän 1 momentin sanamuotoa ehdotetaan täsmennettäväksi.

16 vuotta täyttäneen vammaistukea on korotettu vuoden 2007 alusta lukien. Tästä syystä 2 momentin 3 kohdan euromäärää ehdotetaan tarkistettavaksi.

Pykälän 5 momentin säännös Kansaneläkelaitoksen oikeudesta antaa ohjeita 1 ja 2 momentissa tarkoitettua hoidon arvioinnista ehdotetaan perustuslakivaliokunnan lausunnon johdosta muutettavaksi oikeudeksi antaa asiasta tarkempia määräyksiä.

2 luvun 9 §. Eläkettä saavan hoitotuki. Pykälän 2 momentin sanamuotoa ehdotetaan täsmennettäväksi.

Eläkkeensaajan hoitotuen ylintä tukiluokkaa on korotettu vuoden 2007 alusta. Pykälän 3 momentin 3 kohdan euromäärää ehdotetaan tarkistettavaksi hyväksytyt korotuksen mukaiseksi.

3 luvun 20 §. *Vammaisetuuden hakijan terveydentilaselvitys.* Perustuslakivaliokunta katsoi lausunnossaan, että pykälää on tarkennettava siten, että henkilö voidaan määrätä tutkittavaksi lääkärin luona tai pykälässä tarkoitettussa yksikössä tai laitoksessa vain perustellusta syystä. Sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa pykälän 2 momenttia lausunnon mukaisesti muutettavaksi.

3 luvun 22 §. *Etuutta koskeva päätös.* Etuuden väliaikaisesta keskeyttämisestä tehdään päätös, josta lakiehdotuksen mukaan ilmoitetaan etuuden saajalle. Pykälän 3 momentissa oleva poikkeussäännös siitä, ettei päätöstä anneta etuuden väliaikaisesta keskeyttämisestä on perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaisesti tarpeettomana poistettava.

3 luvun 31 §. *Maksamisen väliaikainen keskeyttäminen.* Laissa on erikseen säännös siitä, että väliaikaiseen päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Pykälän 3 momentin säännös valituskiellosta on perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaisesti tarpeettomana poistettava.

4 luvun 36 §. *Muutoksenhakuoikeus.* Vuoden 2007 alusta on tullut voimaan laki sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnasta, joka korvaa sairausvakuutuslaissa olleet tarkastuslautakuntaa koskevat säännökset. Uudistuksen johdosta pykälän 1 ja 2 momenttia ehdotetaan muutettaviksi.

Muuttuneesta lainsäädännöstä johtuen myös 39, 41 ja 42 § on muutettava.

4. Laki eläkkeensaajan asumistuesta

2. luvun 8 §. *Oikeus asumistukeen.* Vuoden 2007 alusta voimaantulleiden työeläkelakien muutosten johdosta ehdotetaan pykälän 2 momentin viittaussäännösten tarkistamista.

3. luvun 24 §. *Asumistukea koskeva päätös.* Etuuden väliaikaisesta keskeyttämisestä tehdään päätös, josta lakiehdotuksen mukaan ilmoitetaan etuuden saajalle. Pykälän 2 momentissa

oleva poikkeussäännös siitä, ettei päätöstä anneta etuuden väliaikaisesta keskeyttämisestä, on perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaisesti tarpeettomana poistettava.

3 luvun 30 §. *Asumistuen periminen takautuvasti maksettavasta työeläkkeestä tai korvauksesta.* Pykälän 3 momentissa oleva virheellinen pykäläviittaus ehdotetaan tarkistettavaksi.

3 luvun 31 §. *Maksamisen väliaikainen keskeyttäminen.* Laissa on erikseen säännös siitä, että väliaikaiseen päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Pykälän 3 momentin säännös valituskiellosta on perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaisesti tarpeettomana poistettava.

3 luvun 35 §. *Muutoksenhakuoikeus.* Vuoden 2007 alusta on tullut voimaan laki sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnasta, joka korvaa sairausvakuutuslaissa olleet tarkastuslautakuntaa koskevat säännökset. Uudistuksen johdosta pykälän 1 ja 2 momenttia ehdotetaan muutettaviksi.

Muuttuneen lainsäädännön johdosta myös 38, 40 ja 42 § on muutettava.

6 luvun 51 §. *Viivästysajalta maksettava korotus.* Pykälän 1 momentin sanamuotoa ehdotetaan tarkistettavaksi.

7. Laki eräiden pitkäaikaisesti työttöminä olleiden henkilöiden eläketuesta annetun lain muuttamisesta

9 §. *Ilmoitusvelvollisuus.* Perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan säännöstä etuuskien hakijan tiedonantovelvollisuudesta on olosuhteiden muita muutoksia koskevien tietojen osalta tarkistettava merkitsemään viranomaisen pyynnöstä annettavia tietoja. Vaihtoehtoisesti säännöstä on täydennettävä ilmaisulla, joiden perusteella muiden ilmoitettavien tietojen edellytetään rinnastuvan pykälässä nimenomaisesti mainittuihin tietoihin. Säännöstä ehdotetaan perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaisesti rajat-

tavaksi välttämättömiin, pykälässä lueteltuja tietoja vastaaviin tietoihin.

8. Laki maahanmuuttajan erityistuesta annetun lain muuttamisesta

18 §. *Ilmoitusvelvollisuus.* Säännöstä ehdotetaan tarkennettavaksi perustuslakivaliokunnan lausunnon johdosta samalla tavoin kuin edellä 7. lakiehdotuksen kohdalla on ehdotettu.

12. Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain muuttamisesta

9 §. *Vaikeavammaisten lääkinnällisen kuntoutuksen järjestäminen.* Pykälän 1 momentin johdantokappaleen sanamuotoa ehdotetaan selkeytettäväksi.

34 §. *Eläkkeensaajan kuntoutusraha.* Vuoden 2007 alusta voimaantulleiden työeläkelakien muutosten johdosta ehdotetaan pykälän viittaus-säännösten tarkistamista.

Vastaavat muutokset ehdotetaan tehtäväksi myös 47 §:n 2 momenttiin.

13. Laki asumistukilain muuttamisesta

3 §. Perustuslakivaliokunnan lausunnon johdosta pykälän 3 momentissa oleva säännös valtioneuvoston vuosittain vahvistamasta määrästä ehdotetaan tarkistettavaksi tavanomaiseksi valtuudeksi säätää asiasta valtioneuvoston asetuksella. Myös säännöstä asetuksella säädettävistä tuloista ehdotetaan täydennettäväksi maininnalla asetuksenantajasta.

Aloitteet

Valiokunta on hyväksynyt aloitteissa tarkoitettut etuudet, niiden määräytymisperusteet ja maksamisen hallituksen esityksen mukaisesti. Valiokunnan kannasta seuraa, että aloitteet on hylättävä.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta ehdottaa,

että 5., 6., 9—11. ja 14.—20. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomina,

että 1.—4., 7., 8., 12. ja 13. lakiehdotus hyväksytään muutettuina (Valiokunnan muutosehdotukset),

että lakialoitteet LA 87/2006 vp, LA 113/2006 vp, LA 122/2006 vp ja LA 131/2006 vp hylätään,

että toimenpideoitteet TPA 14/2003 vp ja TPA 67/2004 vp hylätään ja

että hyväksytään yksi lausuma (Valiokunnan lausumaehdotus).

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Kansaneläkelaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

I OSA	II OSA
YLEISET SÄÄNNÖKSET	KANSANELÄKE
1 luku	2 luku
Lain tarkoitus, soveltamisala ja määritelmät	Vanhuuseläke
1 §	10 ja 11 § (Kuten HE)
<i>Lain tarkoitus</i>	
Tämän lain tarkoituksena on turvata Suomessa asuvan henkilön toimeentuloa vanhuuden ja työkyvyttömyyden ajalta sekä Suomessa asuvan lesken ja lapsen toimeentuloa Suomessa asuvan henkilön kuoltua.	3 luku
2—5 § (Kuten HE)	Työkyvyttömyyseläke
6 §	12 §
<i>Työeläke</i>	<i>Oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen</i>
Tässä laissa <i>työeläkkeellä</i> tarkoitetaan seuraavien säädösten mukaisia työ- ja perhe-eläkkeitä: (1 ja 2 kohta kuten HE) 3) valtion eläkelaki (1295/2006) (poist.); 4) maatalousyrittäjän eläkelaki (1280/2006); 5) yrittäjän eläkelaki (1272/2006); 6) merimieseläkelaki (1290/2006); (7—12 kohta kuten HE) (2 mom. kuten HE)	(1 ja 2 mom. kuten HE) Sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, 60 vuotta täyttäneen henkilön työkyvyttömyyttä arvioitaessa painotetaan työkyvyttömyyden ammatillista luonnetta. Kansaneläkelaitos voi antaa tarkempia <i>määräyksiä</i> tämän momentin soveltamisesta. (4 ja 5 mom. kuten HE)
7—9 § (Kuten HE)	13—18 § (Kuten HE)
	4 luku
	Kansaneläkkeen määräytymisperusteet
	19—25 § (Kuten HE)

III OSA	9 luku
PERHE-ELÄKE	Perhe-eläkettä koskevat yhteiset säännökset
5 luku	48—50 § (Kuten HE)
Leskeneläke	
26—29 § (Kuten HE)	IV OSA
6 luku	MUUT ETUUDET
Jatkoeläkkeen määrätymisperusteet	10 luku
30—35 § (Kuten HE)	Lapsikorotus
7 luku	51—53 § (Kuten HE)
Jatkoeläkkeen tarkistaminen ja lakkaaminen	V OSA
36—39 § (Kuten HE)	TOIMEENPANO JA MUUTOKSENHAKU
8 luku	11 luku
Lapseneläke	Toimeenpano
40 ja 41 § (Kuten HE)	54—56 § (Kuten HE)
42 §	57 §
<i>Lapseneläkkeen määrä</i>	<i>Työkyvyttömyyseläkkeen hakeminen ja ilmoitus-</i> <i>velvollisuus</i>
(1 mom. kuten HE)	(1 mom. kuten HE)
Lapseneläkkeen täydennysmäärä on täysi- määräisenä 72,68 euroa kuukaudessa.	Työkyvyttömyyseläkehakemukseen on liitet- tävä lääkärinlausunto, joka sisältää hoito- tai kuntoutussuunnitelman. Kansaneläkelaitos voi myös omalla kustannuksellaan hankkia lääkärin- lausunnon, jos hakija on hoidettavana sairaalas- sa tai laitoksessa taikka jos siihen on muu erityi- nen syy. Kansaneläkelaitos antaa tarkemmat <i>määräykset</i> siitä, mitä lääkärinlausunnossa tu- lee käydä ilmi.
43—47 § (Kuten HE)	(3 mom. kuten HE)

58—60 §
(Kuten HE)

61 §

Tutkimus työkyvyn selvittämiseksi

Työkyvyttömyyseläkkeen hakijan tai saajan on *perustellusta syystä* Kansaneläkelaitoksen määräyksestä käytävä työkyvyn selvittämistä varten tutkittavana Kansaneläkelaitoksen nimeämän lääkärin luona tai Kansaneläkelaitoksen nimeämässä terveydenhuollon toimintayksikössä taikka tutkimuslaitoksessa. Kansaneläkelaitos maksaa tutkimuksesta aiheutuvat kustannukset.

62 §
(Kuten HE)

63 §

Etuutta koskeva päätös

(1 ja 2 mom. kuten HE)
(3 mom. *poist.*)
(3 mom. kuten HE:n 4 mom.)

64—72 §
(Kuten HE)

73 §

Maksamisen väliaikainen keskeyttäminen

(1 ja 2 mom. kuten HE)
(3 mom. *poist.*)

74—76 §
(Kuten HE)

12 luku

Muutoksenhaku

77 §

Muutoksenhakuoikeus

Muutoksenhakua varten on *sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta* ja vakuutusosoikeus. *Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnasta* säädetään *sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnasta annetussa laissa (1299/2006)* ja vakuutusosoikeudesta vakuutusosoikeuslaissa (132/2003).

Kansaneläkelaitoksen tämän lain nojalla antamaan päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta *sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnalta* kirjallisella valituksella. *Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan* päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vakuutusosoikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Vakuutusosoikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Asianosainen, johon sovelletaan sosiaaliturva-asetusta ja joka ei tyydy Kansaneläkelaitoksen tämän lain nojalla antamaan päätökseen, voi hakea siihen muutosta saatuaan sosiaaliturva-asetuksen *täytäntöönpanosta annetun asetuksen (ETY) N:o 574/72 48 artiklassa tarkoitetun päätösten* yhteenvedon, johon on liitetty *kaikkien EU-maiden* eläkepäätökset. Työkyvyttömyyseläkkeen saamisen edellytyksiä koskevaan Kansaneläkelaitoksen päätökseen haetaan kuitenkin muutosta siten kuin tässä laissa säädetään.

(4 ja 5 mom. kuten HE)

78 ja 79 §
(Kuten HE)

80 §

Muutoksenhakuajan jälkeen tullut valitus

Jos *sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnalle* tai vakuutusosoikeudelle annettava valitus on saapunut 78 §:ssä säädetyn määräajan jälkeen, valitus voidaan ottaa tutkittavaksi, jos myöhästymiseen on ollut painava syy.

81 §
(Kuten HE)

82 §

Lainvoimaisen päätöksen oikaisu

Jos asiassa, jossa on kysymys evätyin edun myöntämisestä tai myönnetyn edun lisäämisestä, ilmenee uutta selvitystä, Kansaneläkelaitoksen on tutkittava asia uudelleen. Kansaneläkelaitos voi aikaisemman lainvoimaisen päätöksen estämättä myöntää evätyin edun tai myöntää edun aikaisempaa suurempana. Myös *sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta* ja vakuutusoikeyks voivat menetellä vastaavasti muutoksenhakuasiaa käsitellessään. Päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 77 ja 78 §:ssä säädetään.

83 §
(Kuten HE)

84 §

Lainvoimaisen päätöksen poistaminen

Jos tässä laissa tarkoitettua etuutta koskeva lainvoimainen päätös perustuu *virheelliseen* tai puutteelliseen selvitykseen taikka on ilmeisesti lain vastainen, *sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta* voi *asianosaisen tai Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta* poistaa päätöksen ja määrätä asian uudelleen käsiteltäväksi. *Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan on varattava asianosaisille tilaisuus tulla kuulluksi ennen asian ratkaisemista. Tällaiseen päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 77 ja 78 §:ssä säädetään.*

Jos Kansaneläkelaitos tekee päätöksen poistamista koskevan vaatimuksen se voi keskeyttää etuuden maksamisen tai maksaa sen vaatimuksensa mukaisesti siihen asti kunnes asia on uudelleen ratkaistu. (Uusi)

Jos sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan tai vakuutusoikeyden tämän lain perusteella antama lainvoimainen päätös perustuu virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen tai se on ilmeisesti lain vastainen, vakuutusoikeyks voi

asianosaisen tai Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta poistaa päätöksen ja määrätä asian uudelleen käsiteltäväksi. Vakuutusoikeyden on varattava asianosaisille tilaisuus tulla kuulluksi ennen asian ratkaisemista. (Uusi)

Päätöksen poistamista on haettava viiden vuoden kuluessa siitä, kun päätös sai lainvoiman. Erityisen painavista syistä päätös voidaan poistaa määräajan jälkeenkin tehdystä hakeuksesta. (Uusi)

VI OSA

MUUT SÄÄNNÖKSET

13 luku

Tietojen saaminen, luovuttaminen ja salassapito

85—89 §
(Kuten HE)

90 §

Tietojen luovuttaminen eräissä tapauksissa

Kansaneläkelaitoksella on oikeus sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa:

(1 kohta kuten HE)

2) Eläketurvakeskukselle ja eläkelaitoksille sekä Suomen kanssa sosiaaliturvasopimuksen tehneiden ja sosiaaliturva-asetuksen piiriin kuuluvien maiden viranomaisille ja laitoksille välttämättömiä tietoja sosiaaliturvasopimusten ja edellä mainitun asetuksen täytäntöönpanoa sekä niiden hoitamien muiden sosiaalietuuksien täytäntöönpanoa varten; (*poist.*)

3) 61 §:ssä tarkoitettulle lääkärille tai terveydenhuollon toimintayksikölle taikka tutkimuslaitokselle tutkimuksiin lähetettävän henkilön terveydentilaa, sairautta, hoitotoimenpiteitä, ammattia, työolosuhteita ja työn laatua koskevia tietoja; *sekä*

4) Ulkomaalaisvirastolle välttämättömiä tietoja Kansaneläkelaitoksen toimeenpantavaksi säädetyistä etuuksista kansalaisuuslaissa (359/2003) ja ulkomaalaislaissa (301/2004) säädettyjen tehtävien hoitamista varten. (Uusi)

91 ja 92 §
(Kuten HE)

93 §

Tiedot ulosottoviranomaiselle

Kansaneläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä asianomaisen viranomaisen pyynnöstä luovuttaa ulosottoa varten tiedot tämän lain mukaisten etuuksien määrästä (*poist.*). Lisäksi Kansaneläkelaitoksella on oikeus ilmoittaa tiedossaan olevat muut eläkkeitä ja muita sosiaalietuuksia maksavat laitokset.

94—96 §
(Kuten HE)

14 luku

Rahoitus

97—105 §
(Kuten HE)

15 luku

Erinäiset säännökset

106 ja 107 §
(Kuten HE)

108 §

Eläkkeen alentaminen laitoshoidon vuoksi

Jos kansaneläkkeen- tai leskeneläkkeensaaja on 5 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettussa jatkuvassa julkisessa laitoshoidossa, eläkettä alennetaan sen jälkeen, kun hoito on kestänyt kolme kuukautta seuraavasti:

(1 ja 2 kohta kuten HE)

(2—5 mom. kuten HE)

109 ja 110 §
(Kuten HE)

111 §

Ulosmittaus- ja siirtokielto

(1 mom. kuten HE)

Sen estämättä mitä 1 momentissa säädetään, voidaan tämän lain mukainen etuus ulosmitata (*poist.*) lapselle maksettavan elatusavun tai siihen rinnastettavan vahingonkorvauksen perimiseksi.

(3 mom. kuten HE)

112 ja 113 §
(Kuten HE)

2.

Laki**kansaneläkelain voimaanpanosta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
(Kuten HE)

hänellä on oikeus kansaneläkelain 10 luvun mukaiseen lapsikorotukseen.

2 §
Työttömyyseläke

3—15 §
(Kuten HE)

(1—5 mom. kuten HE)

Jos henkilö saa työttömyyseläkettä vuoden 1956 kansaneläkelain, tämän lain, *merimieseläkelain (1290/2006)*, *työntekijän eläkelain (395/2006) 3 §:n 2 momentin 1 ja 3—7 kohdassa* mainittujen lakien, *työntekijän eläkelain voimaanpanolain (396/2006) 28 §:n*, *yrittäjän eläkelain voimaanpanosta annetun lain (1278/2006) 28 §:n*, *maatalousyrittäjän eläkelain voimaanpanosta annetun lain (1281/2006) 27 §:n tai valtion eläkelain voimaanpanosta annetun lain (1296/2006) 14 §:n* perusteella,

16 §

Indeksisidonnaisuus

Tämän lain 8 §:ssä säädettyt rahamäärät sidotaan hintatason muutoksiin siten kuin kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään.

(2 mom. kuten HE)

17 §
(Kuten HE)

3.

Laki**vammaisetuuksista**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku
Yleiset säännökset

1—5 §
(Kuten HE)

6 §

Asumisaikavaatimus

(*Poist.*) Vammaisetuuden myöntämisen edellytyksenä on, että henkilö on asunut Suomessa vähintään kolmen vuoden ajan 16 vuotta täytettyään. *Vammaisetuuteen on oikeus ilman asumisaikavaatimuksen täyttymistä, jos henkilön sairaus on alkanut tai hänen vammansa on syn-*

tynyt Suomessa asuessa ja ennen kuin hän on täyttänyt 19 vuotta.

Henkilöllä on lisäksi ilman asumisaikavaatimuksen täyttymistä oikeus

1) 16 vuotta täyttäneen vammaistukeen, jos hän saa 16 vuotta täyttäessään alle 16-vuotiaan vammaistukea;

2) alle 16-vuotiaan vammaistukeen.

2 luku

Vammaisetuudet

7 §

Alle 16-vuotiaan vammaistuki

(1 mom. kuten HE)

Vammaistukena myönnetään:

(1 ja 2 kohta kuten HE)

3) ylintä vammaistukea 335,69 euroa kuukaudessa, jos 1 momentissa tarkoitettu rasitus ja sidonnaisuus on vaativaa ja ympärivuorokautista.

Kansaneläkelaitos voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, miten 1 ja 2 momentissa tarkoitettu rasitus ja sidonnaisuus eri sairausryhmissä arvioidaan.

8 §

16 vuotta täyttäneen vammaistuki

Oikeus vammaistukeen on 16 vuotta täytäneellä henkilöllä, jonka toimintakyvyn arvioidaan olevan sairauden, vian tai vammavuoksi yhtäjaksoisesti heikentynyt vähintään vuoden ajan. Lisäksi edellytetään, että henkilön sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuu haittaa, avuntarvetta tai ohjauksen ja valvonnan tarvetta taikka erityiskustannuksia.

Vammaistukena myönnetään:

(1 ja 2 kohta kuten HE)

3) ylintä vammaistukea 335,69 euroa kuukaudessa, jos henkilö on vaikeasti vammaainen tai jos hän tarvitsee monissa henkilökohtaisissa toiminnoissa jokapäiväistä, aikaa vievää toisen henkilön apua tai jos sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuu huomattavassa määrin säännöllistä ohjauksen ja valvonnan tarvetta taikka erittäin huomattavia erityiskustannuksia.

(3 ja 4 mom. kuten HE)

Kansaneläkelaitos voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, miten 1 ja 2 momentissa tarkoitettu haitta arvioidaan.

9 §

Eläkettä saavan hoitotuki

(1 mom. kuten HE)

Lisäksi edellytetään, että henkilön toimintakyvyn voidaan arvioida olevan sairauden, vian tai vammavuoksi yhtäjaksoisesti heikentynyt vähintään vuoden ajan ja että henkilön sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuu avuntarvetta tai ohjauksen ja valvonnan tarvetta taikka erityiskustannuksia.

Hoitotukena myönnetään:

(1 ja 2 kohta kuten HE)

3) ylintä hoitotukea 261,57 euroa kuukaudessa, jos henkilön hoidon ja valvonnan tarve on yhtämittaista taikka sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuu erittäin huomattavia erityiskustannuksia.

(4 ja 5 mom. kuten HE)

10—14 §

(Kuten HE)

3 luku

Toimeenpano

15—19 §

(Kuten HE)

20 §

Vammaisetuuden hakijan terveydentilaselvitys

(1 mom. kuten HE)

Vammaisetuuden hakijan tai saajan on perustellusta syystä Kansaneläkelaitoksen määräyksestä käytävä sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuneen toimintakyvyn heikentymisen tai

avuntarpeen, hoidon tai kuntoutuksen tarpeen sekä sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuvan rasituksen selvittämiseksi taikka edellytysten uudelleen arvioimiseksi tutkittavana Kansaneläkelaitoksen nimeämän lääkärin luona tai Kansaneläkelaitoksen nimeämässä terveydenhuollon toimintayksikössä taikka tutkimuslaitoksessa. Kansaneläkelaitos korvaa tutkimuksesta aiheutuneet kulut.

21 §
(Kuten HE)

22 §
Etuutta koskeva päätös

(1 ja 2 mom. kuten HE)
(3 mom. poist.)
(4 mom. kuten HE:n 3 mom.)

23—30 §
(Kuten HE)

31 §

Maksamisen väliaikainen keskeyttäminen

(1 ja 2 mom. kuten HE)
(3 mom. poist.)

32—35 §
(Kuten HE)

4 luku

Muutoksenhaku

36 §

Muutoksenhakuoikeus

Muutoksenhakua varten on *sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta* ja vakuutus-oikeus. *Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnasta* säädetään *sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnasta annetussa laissa (1299/2006)* ja

vakuutus-oikeudesta vakuutus-oikeuslaissa (132/2003).

Kansaneläkelaitoksen tämän lain nojalla antamaan päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta *sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnalta* kirjallisella valituksella. *Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan* päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vakuutus-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Vakuutus-oikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

(3 ja 4 mom. kuten HE)

37 ja 38 §
(Kuten HE)

39 §

Muutoksenhakuajan jälkeen tullut valitus

Jos *sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnalle* tai vakuutus-oikeudelle annettava valitus on saapunut 37 §:ssä säädetyn määräajan jälkeen, valitus voidaan ottaa tutkittavaksi, jos myöhästymiseen on ollut painava syy.

40 §
(Kuten HE)

41 §

Lainvoimaisen päätöksen oikaisu

Jos asiassa, jossa on kysymys evätyn edun myöntämisestä tai myönnetyn edun lisäämisestä, ilmenee uutta selvitystä, Kansaneläkelaitoksen on tutkittava asia uudelleen. Kansaneläkelaitos voi aikaisemman lainvoimaisen päätöksen estämättä myöntää evätyn edun tai myöntää edun aikaisempaa suurempana. Myös *sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta* ja vakuutus-oikeus voivat menetellä vastaavasti muutoksenhakuasiaa käsitellessään. Päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 36 ja 37 §:ssä säädetään.

42 §

Lainvoimaisen päätöksen poistaminen

Jos tässä laissa tarkoitettua vammaisetuutta koskeva lainvoimainen päätös perustuu virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen taikka on ilmeisesti lain vastainen, sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta voi asianosaisen tai Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta poistaa päätöksen ja määrätä asian uudelleen käsiteltäväksi. Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan on varattava muille asianosaisille tilaisuus tulla kuulluksi ennen asian ratkaisemista. Tällaiseen päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 36 ja 37 §:ssä säädetään.

Jos Kansaneläkelaitos tekee päätöksen poistamista koskevan vaatimuksen, se voi keskeyttää etuuden maksamisen tai maksaa sen vaatimuksensa mukaisesti siihen asti kunnes asia on uudelleen ratkaistu. (Uusi)

Jos sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan tai vakuutusosikeuden tämän lain perusteella antama lainvoimainen päätös perustuu virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen tai se on ilmeisesti lain vastainen, vakuutusosikeus voi asianosaisen tai Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta poistaa päätöksen ja määrätä asian uudelleen käsiteltäväksi. Vakuutusosikeuden on

varattava asianosaisille tilaisuus tulla kuulluksi ennen asian ratkaisemista. (Uusi)

Päätöksen poistamista on haettava viiden vuoden kuluessa siitä, kun päätös sai lainvoiman. Erityisen painavista syistä päätös voidaan poistaa määräajan jälkeenkin tehdystä hakemuksesta. (Uusi)

5 luku

Tietojen saaminen, luovuttaminen ja salassapito

43—48 §
(Kuten HE)

6 luku

Erinäiset säännökset

49—53 §
(Kuten HE)

7 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

54—56 §
(Kuten HE)

4.

Laki**eläkkeensaajan asumistuesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset ja määritelmät

1—7 §
(Kuten HE)

2 luku

Asumistuen määrätymisperusteet

8 §

Oikeus asumistukeen

(1 mom. kuten HE)

Oikeus asumistukeen on myös henkilöllä, joka on täyttänyt 16 vuotta ja saa:

(1—4 kohta kuten HE)

5) *merimieseläkelain (1290/2006)*, työntekijän eläkelain 3 §:n (*poist.*) 2 momentin 1 ja 3—7 kohdassa mainittujen (*poist.*) työeläkelakien, (*poist.*) työntekijän eläkelain voimaanpanolain (396/2006) 28 §:n, (*poist.*) yrittäjän eläkelain voimaanpanosta annetun lain (1273/2006) 28 §:n, *maatalousyrittäjän eläkelain voimaanpanosta annetun lain (1281/2006) 27 §:n tai valtion eläkelain voimaanpanosta annetun lain (1296/2006) 14 §:n* mukaista työttömyyseläkettä taikka työ- tai virkasuhteeseen perustuvaa yksilöllistä varhaiseläkettä;

(6—9 kohta kuten HE)

(3—5 mom. kuten HE)

9—19 §
(Kuten HE)

3 luku

Toimeenpanoa koskevat säännökset

20—23 §
(Kuten HE)

24 §

Asumistukea koskeva päätös

(1 mom. kuten HE)

(2 mom. *poist.*)

(2 mom. kuten HE:n 3 mom.)

25—29 §
(Kuten HE)

30 §

Asumistuen periminen takautuvasti maksettavasta työeläkkeestä tai korvauksesta

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Edellä 2 momentissa säädetyllä tavalla menettellään myös kansaneläkelain 22 §:n 1 momentin 3—6 kohdassa tarkoitettujen eläkkeiden ja etuuksien osalta.

(4 ja 5 mom. kuten HE)

31 §

Maksamisen väliaikainen keskeyttäminen

(1 ja 2 mom. kuten HE)

(3 mom. *poist.*)

32—34 §
(Kuten HE)

4 luku

Muutoksenhaku

35 §

Muutoksenhakuoikeus

Muutoksenhakua varten on *sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta* ja vakuutusosoikeus. *Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnasta* säädetään *sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnasta annetussa laissa (1299/2006)* ja vakuutusosoikeudesta vakuutusosoikeuslaissa (132/2003).

Kansaneläkelaitoksen tämän lain nojalla antamaan päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta *sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnalta* kirjallisella valituksella. *Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan* päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vakuutusosoikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Vakuutusosoikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

(3 ja 4 mom. kuten HE)

36 ja 37 §
(Kuten HE)

38 §

Muutoksenhakuajan jälkeen tullut valitus

Jos sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnalle tai vakuutusosikudelle annettava valitus on saapunut 36 §:ssä säädetyn määräajan jälkeen, valitus voidaan ottaa tutkittavaksi, jos myöhästyminen on ollut painava syy.

39 §
(Kuten HE)

40 §

Lainvoimaisen päätöksen oikaisu

Jos asiassa, jossa on kysymys evätyn asumistuen myöntämisestä tai myönnetyn asumistuen lisäämisestä, ilmenee uutta selvitystä, Kansaneläkelaitoksen on tutkittava asia uudelleen. Kansaneläkelaitos voi aikaisemman lainvoimaisen päätöksen estämättä myöntää evätyn asumistuen tai myöntää asumistuen aikaisempaa suurempana. Myös sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta ja vakuutusosikeus voivat menetellä vastaavasti muutoksenhakuasiaa käsitellessään. Päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 35 ja 36 §:ssä säädetään.

41 §
(Kuten HE)

42 §

Lainvoimaisen päätöksen poistaminen

Jos asumistukea koskeva lainvoimainen päätös perustuu virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen taikka on ilmeisesti lain vastainen, sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta voi asianosaisen tai Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta poistaa päätöksen ja määrätä asian uudelleen käsiteltäväksi. Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan on varattava asianosaisille

tilaisuus tulla kuulluksi ennen asian ratkaisemista. Tällaiseen päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 35 ja 36 §:ssä säädetään.

Jos Kansaneläkelaitos tekee päätöksen poistamista koskevan vaatimuksen, se voi keskeyttää etuuden maksamisen tai maksaa sen vaatimuksensa mukaisesti siihen asti kunnes asia on uudelleen ratkaistu. (Uusi)

Jos sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan tai vakuutusosikeuden tämän lain perusteella antama lainvoimainen päätös perustuu virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen tai se on ilmeisesti lain vastainen, vakuutusosikeus voi asianosaisen tai Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta poistaa päätöksen ja määrätä asian uudelleen käsiteltäväksi. Vakuutusosikeuden on varattava asianosaisille tilaisuus tulla kuulluksi ennen asian ratkaisemista. (Uusi)

Päätöksen poistamista on haettava viiden vuoden kuluessa siitä, kun päätös sai lainvoiman. Erityisen painavista syistä päätös voidaan poistaa määräajan jälkeenkin tehdystä hakemuksesta. (Uusi)

5 luku

Tietojen saaminen, luovuttaminen ja salassapito

43—50 §
(Kuten HE)

6 luku

Erinäiset säännökset

51 §

Viivästysajalta maksettava korotus

Jos asumistuen maksaminen viivästyy, viivästynyt asumistuki maksetaan viivästysajalta korotettuna. Asumistuen korotuksen korkokanta vuotta kohden laskettuna on asumistuen maksupäivää edeltävän, korkolain (633/1982) 12 §:ssä tarkoitetun puolivuotiskauden viitekorko lisättyinä seitsemällä prosenttiyksiköllä.

(2 ja 3 mom. kuten HE)

52—57 §
(Kuten HE)

7 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

58—60 §
(Kuten HE)

7.

Laki

eräiden pitkäaikaisesti työttöminä olleiden henkilöiden eläketuesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden pitkäaikaisesti työttöminä olleiden henkilöiden eläketuesta 28 päivänä tammi-
kuuta 2005 annetun lain (39/2005) 2 §:n 1 momentti, 3, 6, 8, 9 ja 12 §, 14 §:n 1 momentti, 16 §:n 1
momentti, 18 § ja 20 §:n 1 momentti,
sellaisena kuin niistä on 6 § osaksi laissa 943/2005, sekä
lisätään 13 §:ään uusi 2 momentti, seuraavasti:

2, 3, 6 ja 8 §
(Kuten HE)

sa tapahtuneesta muutoksesta, ulkomaille muut-
tamisesta, laitoshoitoon joutumisesta sekä muis-
ta *vastaavista erityistuen maksamiseksi välttä-
mättömistä tiedoista.*

9 §

Ilmoitusvelvollisuus

Eläketuen saajan on ilmoitettava Kansanelä-
kelaitokselle avioliiton solmimisesta tai purkau-
tumisesta, avioliittoon menemisestä tai avioliiton
päättymisestä, eläketukeen vaikuttavissa tulois-

12—14, 16, 18 ja 20 §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

8.

Laki**maahanmuuttajan erityistuesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan maahanmuuttajan erityistuesta 20 päivänä joulukuuta 2002 annetun lain (1192/2002) 7 §:n 3 momentti,
muutetaan 2 §:n 1 kohta, 6 §, 7 §:n otsikko ja 2 momentti, 9 ja 14 §, 18 §:n 1 momentti, 19 §:n 2 ja 3 momentti, 21, 22 ja 23 §, 26 §:n 1 momentti, 31 §, 32 §:n 3 momentti, 33 §:n 2 ja 5 momentti sekä 36 §:n 3 momentti, sellaisena kuin niistä on 6 § osaksi laissa 942/2005, sekä
lisätään 4 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

2, 4, 6, 7, 9 ja 14 §
 (Kuten HE)

18 §

Ilmoitusvelvollisuus

Erityistuen saajan on ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle avioliiton solmimisesta, avioliittonsa purkautumisesta, erityistukeen vaikuttavissa tuloissaan tapahtuneesta muutoksesta,

ulkomailla oleskelustaan, laitoshoidon joutumisestaan sekä muista *vastaavista erityistuen maksamiseksi välttämättömistä tiedoista.*

19, 21—23, 26, 31—33 ja 36 §
 (Kuten HE)

Voimaantulosäännös
 (Kuten HE)

12.

Laki**Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista 15 päivänä heinäkuuta 2005 annetun lain (566/2005) 4 §:n 1 momentin 5 kohta, 9 §:n 1 momentti, 34 §, 38 §:n 1 momentin 2 kohta, 39 §:n 1 momentti, 47 §:n 2 momentin 2 kohta, 60 §:n 6 momentti ja 67 § seuraavasti:

4 §
 (Kuten HE)

9 §

Vaikeavammaisten lääkinnällisen kuntoutuksen järjestäminen

(Poist.) Vaikeavammaisella vakuutetulla, joka ei ole julkisessa laitoshoidossa, on oikeus saada työ- tai toimintakyvyn turvaamiseksi tai

parantamiseksi tarpeellista lääkinnällistä kuntoutusta, jos hän (*poist.*) saa *alle 65-vuotiaana* vammaisuuksista annetun lain (/200) 2 luvun perusteella:

(1—4 kohta kuten HE)

34 §

Eläkkeensaajan kuntoutusraha

Kuntoutusraha on päivää kohden kahdeskymmenesviidesosa kuukausittain maksettavien tässä pykälässä tarkoitettujen eläkkeiden yhteismäärän kymmenesosasta, jos kuntoutuja saa:

1) täyttä työkyvyttömyyseläkettä työeläkeläisten 3 §:ssä mainittujen lakien perusteella *taikka* työttömyyseläkettä *merimieseläkelain* (1290/2006), *työntekijän eläkelain* 3 §:n 2 momentin 1 ja 3—7 kohdassa mainittujen työeläkeläisten, *työntekijän eläkelain* voimaanpanolain (396/2006) 28 §:n, (*poist.*) *yrittäjän eläkelain* voimaanpanosta annetun lain (1272/2006) 28 §:n, *maatalousyrittäjän eläkelain* voimaanpanosta annetun lain (1281/2006) 27 §:n tai *valtion eläkelain* voimaanpanosta annetun lain (1296/2006) 14 §:n perusteella;

(2 ja 3 kohta kuten HE)

38 ja 39 §
(Kuten HE)

47 §

Maksaminen työnantajalle

Kuntoutusraha jaetaan:

2) yrittäjän eläkelain (1272/2006) tai *maatalousyrittäjän eläkelain* (1280/2006) mukaan vakuutetulle ja hänen työnantajalleen näiden eläkeläisten mukaan vahvistetun työtulon ja työnantajan maksaman palkan suhteessa, jos kuntoutuja työskentelee samanaikaisesti sekä yrittäjän eläkelain 3 §:n tai *maatalousyrittäjän eläkelain* 3 §:n mukaisena yrittäjänä että muun työnantajan palveluksessa.

60 ja 67 §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

13.

Laki

asumistukilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 4 päivänä kesäkuuta 1975 annetun asumistukilain (408/1975) 2 §:n 2—4 kohta, ja 3 §:n 3 momentti ja 25 a §:n 2 kohta, sellaisina kuin ne ovat 2 §:n 2—4 kohta laissa 42/2000, 3 §:n 3 momentti laissa 1032/1997 ja 25 a §:n 2 kohta laissa 689/2002, sekä

lisätään lakiin uusi 3 a ja 16 a § seuraavasti:

2 §
(Kuten HE)

3 §

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuihin pysyviin kuukausituloihin luetaan ruokakuntaan kuuluvien henkilöiden yhteenlasketusta 3 a §:n

mukaisesta omaisuudesta viisitoista prosenttia jaettuna kahdellatoista siltä osin kuin se ylittää valtioneuvoston *asetuksella* vuosittain ruokakunnan koon mukaan *säädettävän* määrän. Omaisuudesta vähennetään velat. Pysyviin kuukausituloihin ei lueta *valtioneuvoston* asetuksella säädettäviä tuloja eikä 6 §:n 4 momentissa tarkoitettuja alivuokralaiselta saatuja vuokratuloja. Korko- ja osinkotulot otetaan tulona huomioon, jos ruokakunnan jäsenen korko- ja osinkotulot yhteensä ylittävät viisi euroa kuukaudessa. Korkotuloja arvioitaessa jokaisen ruokakunnan jäsenen talletuksista vähennetään käyttövaroina 2 000 euroa. Metsätalouden tulona otetaan huomioon varojen arvostamisesta verotuksessa an-

netun lain (1142/2005) 7 §:n 2 momentin mukaan vahvistettu metsän keskimääräinen vuotuinen tuotto kerrottuna metsän pinta-alalla. Pysyviä kuukausituloja määriteltäessä voidaan käyttää muun luotettavan selvityksen puuttuessa perusteena henkilön veronalaisten ansio- ja pääomatulojen yhteismäärää viimeksi toimitetussa verotuksessa.

3 a, 16 a ja 25 a §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

Valiokunnan lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus pikaisesti arvioi kansaneläkejärjestelmän kehittämistarpeet erityisesti siltä osin, miten joustava vanhuus-

eläkkeelle jääminen nykyistä paremmin mahdollistetaan ja miten kansaneläkettä saavien toimeentulon kehityksestä huolehditaan oikeudenmukaisesti.

Helsingissä 25 päivänä tammikuuta 2007

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Valto Koski /sd	Leena Rauhala /kd
vpj.	Eero Akaan-Penttilä /kok	Juha Rehula /kesk
jäs.	Sirpa Asko-Seljavaara /kok	Arto Seppälä /sd
	Anneli Kiljunen /sd	Tapani Tölli /kesk
	Marjaana Koskinen /sd	Raija Vahasalo /kok (osittain)
	Pehr Löfv /r	Tuula Väättäinen /sd
	Riikka Moilanen-Savolainen /kesk	vjäs. Ulla Anttila /vihr (osittain)
	Aila Paloniemi /kesk (osittain)	Anne Huotari /vas (osittain).

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eila Mäkipää.

VASTALAUSE 1

Perustelut*Kansaneläkelain 2 luvun 10 §*

Ehdotamme 10 §:ään uutta 5 momenttia, jossa määrättäisiin, että 63 vuotta täyttäneet voivat saada myös kansaneläkkeen, jos haluavat käyttää mahdollisuutta jäädä vanhuuseläkkeelle. Ehdotamme lisäksi, että kansaneläkkeen osuus olisi 0,2 prosenttia kuukautta kohti alennettu ja ainoastaan 65 ikävuoteen saakka. 63-vuotiaana vanhuuseläkkeen määrä olisi siis 4,8 prosenttia täyttä kansaneläkettä alhaisempi. Jollei myös kansaneläkettä ole mahdollisuus joustavasti saada ilman pysyvää varhennusvähennystä, jäävät erityisesti pienipalkkaiset ja lapsia kotona hoitaneet naiset, yrittäjät sekä pitkäaikaistyöttömät heikompaan asemaan.

Valiokunnan mietinnössä ehdotetussa muodossa pieneen työeläkkeeseen ja kansaneläkkeeseen tai pelkkään kansaneläkkeeseen oikeutetut menettävät kohtuuttoman osan eläkkeestään varhennusvähennyksen vuoksi. Mietinnön mukaisessa ehdotuksessa varhennusvähennys merkitsee, että eläke maksetaan pysyvästi pienennettynä myös 65 vuoden iän saavuttamisen jälkeen ja pienennys on 0,4 prosenttia kuukautta kohden. Käytännössä valiokunnan mietinnössä ehdotetussa muodossa laki johtaa siihen, että pienimpiä eläkkeitä saavat eivät taloudellisista syistä voi varhentaa eläkkeelle siirtymistään 63 vuoteen.

Pätkä- ja silpputyösuhteiden lisääntyessä osalla työntekijöistä työeläkkeet jäävät kovin pieniksi, vaikka täyttä työeläkettä saavien osuus lisääntyy. Tämän vuoksi ehdotukseen sisältyvä epäkohta on erityisen merkittävä köyhyysongelmaa lisäävänä ja on sosiaalisesti epäoikeudenmukainen.

Vuoden 2002 lainmuutoksen yhteydessä (HE 242/2002 vp) työ- ja tasa-arvoasiainvaliokunta esitti yksimielisesti lain korjaamista tältä osin. Mahdollisuutta saada varhennettu vanhuuseläke, jossa varhennusvähennys on 0,4 prosenttia

kuukautta kohti ja joka jää pysyvästi alemmaksi, ei voi pitää riittävänä.

Ehdotamme 10 §:ään uutta 5 momenttia, jossa määrättäisiin, että poiketen siitä mitä 1 momentissa säädetään vanhuuseläkkeestä, vanhuuseläke maksetaan ennen 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alkua sellaiselle 63 vuotta täyttäneelle, joka saa 6 §:ssä tarkoitettua eläkettä. Vanhuuseläke maksetaan vähennettynä 0,2 prosenttia jokaiselta sellaiselta kuukaudelta, jolta eläke maksetaan aikaisemmin kuin 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta.

Ehdotimme vuoden 2002 lainmuutoksen yhteydessä vastaavan muutoksen sisällyttämistä lakiin (StVM 58/2002 vp / vastalause 2 — HE 242/2002 vp)

Ehdotus

Edellä olevan perusteella esitämme,

että 1. lakiehdotuksen 10 § hyväksytään muutettuna seuraavasti (Vastalauseen muutosehdotus):

Vastalauseen muutosehdotus

2 luku

Vanhuuseläke

10 §

Oikeus vanhuuseläkkeeseen

(1—4 mom. kuten StVM)

Poiketen siitä mitä 1 momentissa säädetään vanhuuseläkkeestä, vanhuuseläke maksetaan ennen 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alkua sellaiselle 63 vuotta täyttäneelle, joka saa 6 §:ssä tarkoitettua eläkettä. Vanhuuseläke maksetaan vähennettynä 0,2 prosenttia jokaiselta sellaiselta kuukaudelta, jolta elä-

ke maksetaan aikaisemmin kuin 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. (Uusi)

Helsingissä 25 päivänä tammikuuta 2007

Anne Huotari /vas
Eero Akaan-Penttilä /kok

Marjaana Koskinen /sd
Leena Rauhala /kd

VASTALAUSE 2

Perustelut

Hallituksen esitys kansaneläkelaiksi, laiksi vammaisuuksista ja eläkkeensaajan asumistuesta annetuksi laiksi ja eräiksi muiksi laeiksi on tärkeä kokonaisuudistus, jolla pyritään ajanmukaistamaan ja selkeyttämään toimeentuloturva koskevaa lainsäädäntöä.

Hallituksen eläkepolitiikka on ollut syvä pettymys suomalaisille eläkkeensaajille. Pienimpiä eläkkeitä, kansaneläkkeitä, on korotettu vain 12 eurolla tällä kaudella, vaikka valtiontalous ja kansantalous ovat kasvaneet merkittävästi. Kansaneläkkeen on tarkoitus turvata kohtuullinen toimeentulo henkilölle, joka ei saa ansioeläkettä tai jolle on kertynyt vain pieni ansioeläke, mutta nykyinen taso ei riitä takaamaan toimeentuloa. Verotus huomioon ottaen Suomen minimieläke on Pohjoismaiden pienin. Eläkeläisten tulot ovat jääneet jatkuvasti jälkeen muista tulonsaajaryhmistä. Eläkkeensaajien taloudellisen aseman vahvistaminen edellyttää korotusta kansaneläkkeen tasoon.

Sekä täyttä että pienempiä osia kansaneläkettä saavien eläkettä tulee nostaa 20 eurolla kuu-kaudessa. Kaavaillut sosiaali- ja terveydenhuollon maksujen korotukset ajaisivat eläkeläiset yhä syvempään ahdinkoon. He kärsivät eniten myös kuntien syvenevästä talousahdingosta, koska he ovat suuri sosiaali- ja terveyspalvelujen käyttäjäryhmä. Hallituksen antamat veronkevennyksetkin ovat syrjineet eläkeläisiä ja suosineet hyvätuloisia.

Ansioeläke- ja kansaneläkejärjestelmien indeksijärjestelmät tulisi yhdenmukaistaa. Nyt kaikkein alhaisimmalla eläkkeellä olevat ovat

huonommassa asemassa kuin huippueläkkeitä ja ansioeläkkeitä saavat, joilla kuitenkin on ainakin suurelta osin parempi eläketurva. Indeksijärjestelmien yhdenmukaistamisen lisäksi indeksin laskentatapa pitää palauttaa, niin että se paremmin seuraa ansiokehitystä. Kansaneläkelain 5 §:ssä säädetään, ettei jatkuvasti erillään julkisen laitoshoidon tai muun syyn vuoksi eläviin aviopuolisoihin sovelleta kansaneläkelain säännöksiä, jotka koskevat avioliitossa olevia. Pykälä on asiallinen, mutta sen perusteluissa on todettu, että tällaisia puolisoita "ei katsottaisi avioliitossa oleviksi". Perusteluiden ilmaus voidaan kokea loukkaavaksi. On tärkeää huolehtia, ettei aviopareille lähetetä viranomaispäätöksiä, joissa todetaan, ettei heitä katsota aviopuolisoi-ksi kansaneläkelain 5 §:n perusteella.

Toimeentulolain etuoikeutettuja tuloja koskevaa 11 §:ää muutettaessa olisi tullut samalla muuttaa lapsilisä etuoikeutetuksi tuloksi vähävaraisimpien lapsiperheiden taloudellisen tilanteen parantamiseksi. Etuoikeutettuja tuloja ei oteta huomioon tulona tukilaskelmassa. Köyhyysrajan alittaneiden lapsiperheiden määrä kasvoi vuodesta 1990 vuoteen 2003 yli kaksinkertaiseksi.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että 1. lakiehdotuksen 19, 30 ja 108 § hyväksytään muutettuina seuraavasti (Vastalauseen muutosehdotukset) ja

että hyväksytään yksi lausuma (Vastalauseen lausumaehdotus).

Vastalauseen muutosehdotukset:**1. lakiehdotus**

4 luku

Kansaneläkkeen määrätymisperusteet

19 §

Kansaneläkkeen määrä

Täysimääräinen kansaneläke on 507,76 euroa kuukaudessa. Jos eläkkeensaaja on avio- tai avoliitossa, määrä on 450,54 euroa kuukaudessa.

6 luku

Jatkoeläkkeen määrätymisperusteet

30 §

Jatkoeläkkeen määrä

(1 mom. kuten StVM)

Jatkoeläkkeen täysimääräinen täydennysmäärä on 425,96 euroa kuukaudessa. Jos eläkkeensaaja on avio- tai avoliitossa, määrä on 368,74 euroa kuukaudessa.

15 luku

Erinäiset säännökset

108 §

Eläkkeen alentaminen laitoshoidon vuoksi

Jos kansaneläkkeen- tai leskeneläkkeensaaja on 5 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettussa jatkuvassa julkisessa laitoshoidossa, eläkettä alennetaan sen jälkeen, kun hoito on kestänyt kolme kuukautta seuraavasti:

1) kansaneläkkeestä ei makseta sitä osaa, joka ylittää 276,36 euroa kuukaudessa taikka avio- tai avoliitossa olevalla kansaneläkkeensaajalla 251,76 euroa kuukaudessa;

2) leskeneläkkeen täydennysmäärästä ei makseta sitä osaa, joka ylittää 194,56 euroa kuukaudessa taikka avio- tai avoliitossa olevalla leskeneläkkeen täydennysmäärän saajalla 169,96 euroa kuukaudessa.

(2—5 mom. kuten StVM)

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistele pikaisesti eläkkeiden indeksijärjestelmästä esityksen, joka turvaa nykyistä paremmin kansaneläkettä saavien ansiotason ja mahdollistaa ansioeläkettä- ja kansaneläkettä saavien tasapuolisen kohtelun.

Helsingissä 25 päivänä tammikuuta 2007

Leena Rauhala /kd
Anne Huotari /vas

VASTALAUSE 3

Perustelut

Kansaneläkejärjestelmän tavoitteena on turvata vähimmäistoimeentulon taso kaikille Suomessa asuville. Kansaneläkkeen tarkoituksena on turvata sellaisen eläkkeensaajan vähimmäistoimeentulo, jolla ei ole lainkaan ansioeläketuloja tai vain pienet ansioeläketulot. Köyhyystutkimus kertoo, että eläkeläisten keskuudessa taloudellisesti kaikkein heikoimmassa asemassa ovat juuri vähimmäiseläkkeellä, eli pelkällä kansaneläkkeellä elävät, yleisimmin ikääntyneet yksin elävät naiset.

Nykyään eläkkeet on sidottu neljältä viidesosaltaan hintaindeksiin ja viidesosaltaan ansiota-soindeksiin. Tämä niin sanottu eläketulojen leikattu indeksi ottaa huomioon yleisen ansiotason nousun vain 20-prosenttisesti. Kansaneläkkeet ovat tästä syystä jääneet selvästi jälkeen yleisestä palkkakehityksestä. Kun otetaan huomioon 1.9.2006 tehty viiden euron tasasuuruinen korotus kansaneläkkeisiin, on kansaneläkkeen reaaliomuutos vuodesta 1993 vuoteen 2006 ollut noin neljä prosenttia. Saman ajan kuluessa reaaliensiotaso on noussut yli 30 prosenttia.

Tällä hetkellä vähimmäiseläke on Suomessa EU-maiden alhaisimpia, ja sen kehittäminen on pahasti laiminlyöty. Hallituksen esityksessä ehdotetaan luovuttavaksi kuntien kalleusluokituksesta. Esitys merkitsee toisen kalleusluokan kunnissa asuville kansaneläkkeensaajille enimmillään vain noin 20 euron nousua kuukausieläkkeen määrään. Esitys ehdottaa, että täysimääräinen kansaneläke yksin asuvalle olisi 487,76 euroa ja vastaavasti avio- tai avoliitossa elävälle 430,54 euroa kuukaudessa. Eläkkeiden indeksitaso olisi edelleen vuoden 2001 kansaneläkeindeksitaso.

Eläkkeensaajien osuus väestöstämme kasvaa ripeää vauhtia. Pelkän kansaneläkkeen varassa elää tällä hetkellä noin 95 000 kansalaista ja kansaneläkettä saavia eläkeläisiä on yhteensä noin 654 000. Ruoka, asuminen ja sairastaminen ovat

Suomessa EU-maiden kalleimpia. Pelkän kansaneläkkeen ja pienen työeläkkeen varassa elävien ihmisten tulot eivät nykyoloissa riitä kattamaan korkeita peruselinkustannuksia. On varmistettava, että vanhukset eivät ole köyhtymisvaarassa ja että he voivat nauttia kohtuullisesta elintasosta. Koska nykyinen kansaneläkeindeksi ei riittävällä tavalla turvaa eläkeläisten toimeentuloa ja ostovoimaa, tulee kansaneläkeindeksiä parantaa siten, että se turvaa paremmin eläkeläisten toimeentulon ja ostovoiman. Lisäksi kansaneläkkeeseen tulee tehdä 20 euron tasokorotus, jotta kaikkein pienituloisimpien eläkeläisten taloudellinen asema kohentuisi.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että 3. lakiehdotuksen 5 § hyväksytään muutettuna (Vastalauseen muutosehdotus) ja

että hyväksytään yksi lausuma (Vastalauseen lausumaehdotus).

Vastalauseen muutosehdotus**3. lakiehdotus**

1. luku

Yleiset säännökset

5 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:
(1 kohta kuten StVM)

2) **Toimintakyvyn alentumista** arvioitaessa otetaan huomioon niin fyysinen, psyykkinen kuin sosiaalinen toimintakyky henkilön omassa elinympäristössä. Arvioinnissa ei edellytetä avun-

tarvetta. Toimintakyvyn alentumisen alkamisajankohtaa arvioitaessa vertailukohtana voidaan pitää esimerkiksi omaa suoriutumista aikaisemmin tai vastaavanikäisten normaaliksi katsottavaa selviytymistä (ikä, sukupuoli, sosiaalinen asema, kulttuuritausta). Toimintakyvyn alentuminen saattaa näkyä esimerkiksi siten, että toiminta kestää normaalia kauemmin tai siihen liittyy turvallisuusriskejä. Myös työssä käyntiin, opiskeluun ja sosiaaliseen elämään osallistumiseen liittyvät yksilölliset seikat tulee ottaa huomioon arvioitaessa avuntarvetta taikka erityiskustannuksia.

(3 ja 4 kohta kuten StVM)

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy pikaisesti toimenpiteisiin, joilla kansaneläkejärjestelmää kehitetään siten, että kansaneläkkeeseen saadaan 20 euron tasokorotus ja että kansaneläkeindeksiä parannetaan siten, että se jatkossa turvaa paremmin eläkeläisten toimeentulon ja ostovoiman.

Helsingissä 25 päivänä tammikuuta 2007

Eero Akaan-Penttilä /kok
Sirpa Asko-Seljavaara /kok

VASTALAUSE 4

Perustelut

Kansaneläke tarjoaa Suomessa selvästi muita Pohjoismaita matalamman turvan niille eläkeläisille, jotka eivät saa kansaneläkkeen lisäksi ansioeläkettä. Pyrkimykset nostaa kansaneläkettä ovat törmänneet hankkeen kalleuteen. Kansaneläkkeen nostaminen yhdellä eurolla maksaa noin seitsemän miljoonaa euroa vuodessa. Valtaosa tästä rahasta menee niille kansaneläkettä saaville, jotka kansaneläkkeen lisäksi saavat myös ansioeläkettä. Pelkkää kansaneläkettä saaville summasta menee noin seitsemäsosa.

Jotta huonoimmassa asemassa olevien eläkeläisten asemaa voitaisiin parantaa kohtuukustannuksin, kansaneläkkeeseen pitäisi liittää vähimmäiseläketurva, joka nostaisi pienimmän eläkkeen 600 euroon kuussa. Tämä toteutettaisiin siten, että jos kansaneläke ja ansioeläke yhdessä ovat pienempiä kuin 600 euroa kuussa, erotus maksettaisiin kansaneläkkeen täydennyksenä. Tämä ei vaikuttaisi niiden eläkkeensaajien kokonaiseläkkeisiin, jotka saavat ansioeläkettä niin paljon, että kokonaiseläke ylittää 600 euroa kuussa, se ei nostaisi eläketulovähennystä eikä nostaisi niitä etuisuuksia, jotka on sidottu kansaneläkkeen suuruuteen.

Kansaneläkkeen täydennysosan mukaanottaminen johtaisi siihen, etteivät pientä ansioeläkettä saavat hyötyisi ansioeläkkeestään mitään. Periaatteellisena ongelmana tämä ei ole sen suurempi kuin se, etteivät hyvää ansioeläkettä mak-

savat hyödy mitään palkastaan maksetusta kansaneläkemaksusta. Kannustinongelmana tämä on myös vähäpätöinen ja ennen kaikkea takautuva.

Lähes kaikki pelkästään kansaneläkettä saavat eläkkeelle jäävät henkilöt ovat jääneet työkyvyttömyyseläkkeelle kohtalaisen nuorina. Heidän joukossaan on paljon syntymästään saakka vaikeasti vammaisia sekä nuorella iällä vammautuneita henkilöitä. Ansioturvan kertymättömyyden vuoksi heidän eläketurvansa jää pieneksi, eikä kysymys ole pelkästään vanhuusiän toimeentulosta.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että hyväksytään yksi lausuma (Vastalauseen lausumaehdotus).

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että viimeistään vuoden 2008 valtion talousarvion laadinnan yhteydessä hallitus valmistelee kansaneläkkeeseen liittyvän täydennysosan, joka takaa yhdessä ansioeläkkeiden kanssa jokaiselle 600 euron vähimmäiseläkkeen siten, ettei tämä nosta muiden eläkkeiden tasoa.

Helsingissä 25 päivänä tammikuuta 2007

Ulla Anttila /vihr